

Цвігун А.Т.
*доктор сільськогосподарських наук,
завідувач кафедри технології виробництва,
переробки і стандартизації продукції тваринництва,
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський*

**Іван Ілліч Задерій – вчений-зоотехнік, педагог та засновник
наукової школи**

Іван Ілліч Задерій народився 25 квітня 1904 року у м. Ніжин Чернігівської області. Після закінчення Київського сільськогосподарського інституту в 1929 році до початку Великої вітчизняної війни працював на різних посадах підприємств сільсько господарського виробництва. З 1941 по 1947 роки, як і багато радянських людей, воював на фронтах Великої Вітчизняної війни, нагороджений трьома медалями. Пізніше працював на Чернігівській (1947-1950 роки) та Березовській (1950-1953 роки) сільськогосподарських дослідних станціях Закарпатської області.

З 1953 року І.І. Задерій займався науково-педагогічною діяльністю у Білоцерківському сільськогосподарському інституті, де працював на посаді доцента кафедри годівлі сільськогосподарських тварин.

Іван Ілліч у 1963 році в Ленінградському сільськогосподарському інституті захистив докторську дисертацію на тему «Підвищення повноцінності кормових раціонів Закарпаття, головним чином, шляхом збагачення їх мікроелементами». Основні напрями його наукової діяльності – розробка наукових основ виробництва кормів, вивчення процесів травлення в різних відділах шлунково-кишкового тракту великої рогатої худоби (для цього було створене стадо фістульних тварин в учбово-дослідному господарстві Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту), визначення мікромінерального складу ґрунтів і кормів Хмельницької, Чернівецької та Закарпатської областей; вивчення ролі годівлі у формуванні природної резистентності тварин проти захворювань, кормової профілактики проти

зниження плодючості та захворювань на гематурію і туберкульоз в умовах Закарпаття; визначення ролі концентрації поживних речовин у сировині при керованих процесах силосування кормів, наукові основи використання бурякового жому та амідомінеральних гранул сухого жому для сільськогосподарських тварин. На основі вивчення мікромінерального складу ґрунтів і кормів визначено біогеохімічні зони Хмельницької, Чернівецької і Закарпатської областей.

Іван Ілліч Задерій примножив вчення академіків В.І. Вернадського та О.П. Виногорова у галузі біогеохімії та біогеохімічних провінцій, обґрунтованої в сорокових роках минулого століття академіком. Це дало можливість зрозуміти причини виникнення місцевих епізоотій і епідемій – специфічних захворювань людини і тварин, які спричиняли зниження продуктивності тварин, та сприяти успішній боротьбі з ними.

Під керівництвом Івана Ілліча була обладнана наукова лабораторія для хімічних аналізів, зразків ґрунтів, кормів, хімусу, продуктів забою. На той час проводилася велика кількість досліджень, результати яких були викладені в наукових звітах, дисертаціях аспірантів та здобувачів.

Співробітники кафедри вели активну пропаганду нових ідей і розробок для застосування їх на виробництві через газетні та журнальні публікації, заключали договори з господарствами і власноруч допомагали на місцях правильно проводити необхідні заходи та операції. Тому новітні розробки проходили широку апробацію та впровадження у господарствах Хмельницької, Вінницької, Чернівецької та Тернопільської областей [1].

Під керівництвом професора сім його учнів – Василь Іванович Кімаковський, Меланія Іванівна Маценко, Іван Овсійович Захарчук, Володимир Васильович Хіміч, Раїса Василівна Ячник, Володимир Станіславович Кушнір, Євген Іванович Задерій захистили кандидатські дисертації та продовжили справу свого наставника, працюючи у різних навчальних і наукових закладах України. Його учнями вважають себе Анатолій Петрович Віннічук – магістр, який в даний час працює старшим

викладачем кафедри годівлі тварин та технології кормів, Микола Іванович Чиківчук – викладач технікуму Подільської державної аграрно-технічної академії, Тамара Романівна Братенко – старший викладач Подільської державної аграрно-технічної академії, яка в даний час перебуває на заслуженому відпочинку.

Іван Ілліч Задерій був одним із перших наукових вчителів сьогоднішнього проректора, директора інституту післядипломної освіти та дорадництва, доктора сільськогосподарських наук, професора Анатолія Тимофійовича Цвігуна. Під його керівництвом А.Т. Цвігун виконував дипломну роботу на тему «Вивчення ефективності використання солей мікроелементів: міді, кобальту, цинку, марганцю та йоду в раціонах дійних корів». Згодом Іван Ілліч запропонував своєму дипломнику повернутися з виробництва на роботу до рідного вузу спочатку молодшим, а потім старшим науковим співробітником. Так почалося формування молодого науковця А.Т. Цвігуна.

Теплими словами відзиваються про Івана Ілліча Задерія не тільки його учні, але й ті, кому доводилося в тій чи іншій мірі з ним співпрацювати. При цьому всі відзначають такі його риси, як тактовність, вимогливість, пунктуальність, об'єктивність, наполегливість. Він ніколи ні на кого не ображався. Якщо це траплялося – скоро забував про образу.

При всій його серйозності у відношенні до роботи, йому було властиве досить тонке почуття доброзичливого гумору. Завжди підтримував, давав слушні поради, кваліфіковано консультував при вирішенні проблемних питань, даючи на них вичерпну відповідь [3].

Іван Ілліч Задерій активно пропагував наукові досягнення з впливу мікроелементів на продуктивність корів в обласній та районних (де проводились дослідження) газетах. Зокрема: обласна газета «Радянське Поділля» – «Мікроелементи стимулюють надої»; «Новий шлях» Полонського району – «Як підвищити продуктивність корів», «Резерви підвищення продуктивності корів у Полонському районі»; «Шляхом Жовтня»

Шепетівського району – «Вплив мікроелементів на продуктивність корів»; «Нове життя» Чемеровецького району – «Вплив мікроелементів на продуктивність корів»; «Трудівник Полісся» Славутського району – «Резерви підвищення молочної продуктивності корів»; «Світло Жовтня» Старокостянтинівського району – «Резерви підвищення молочної продуктивності корів».

Іван Ілліч Задерій був чудовим сім'янином, справедливим по відношенню до всіх членів родини, яка жила дружно, злагоджено, з глибокою повагою один до одного. Разом з дружиною виховали двох дочок та двох синів. Дали їм путівку в життя, всі отримали вищу освіту.

Перелік використаних джерел:

2. Бучковська В.І. Розвиток зоотехнічної науки Центрального Поділля України у ХХ столітті: дис. канд. с.- г. наук: 06.04.01 / Бучковська Віта Іванівна. – Кам'янець-Подільський, 2008. – 217 с.

3. Бучковська В.І. Наукова спадщина зооінженерного факультету КПСГІ 80-х років ХХ століття // Наук. вісн. Львівського НУВМБ ім.С.З. Гжицького. – 2007. – Т.9. – №3(34). – Ч.3. – С. 26–29.